

február 2017
msks@hnusta.org

Mimoriadne aktívni hnúšťanskí seniori

Mesto Hnúšťa vytvára podmienky pre záujmovú a kultúrnu činnosť aj seniorom. Stará sa o rozvoj ich psychických a fyzických schopností. K obľúbeným aktivitám seniorov patrí spev, pohyb, tanec, spoznávanie okolia. Každoročne sa organizujú kultúrne a športové programy, na ktorých sa prezentuje klub dôchodcov. Zapájajú sa do aktívneho života v meste, nechýbajú ani na jednej kultúrno-spoločenskej akcii, ktorú organizuje MsKS, ale aj knižnica v Hnúšti. Patrí im za to vďaka, lebo poriadajú sa aj komornejšie akcie, kde v samej podstate účasť seniorov vyplňa sedadlá ziva-jujúce nezáujmom zo strany širokej verejnosti.

Spomedzi všetkých vyberiem aspoň účasť na Plese seniorov v Revúcej, na divadelnom predstavení Orol tatranský, divadla JGT zo Zvolena v Rimavskej Sobote, v Matici slovenskej a Národnom cintoríne v Martine, Regionálnej prehliadke speváckych súborov v Tomášovciach, na Klenovskej rontouke, na opere Čardášová princezná v Banskej Bystrici, na stretnutí klubov seniorov Revúca-Hnúšťa na Zbojských a vo Zvolene. Aktívne sa zúčastnili na projekte APRG "Stopy", na súťaži vo varení kotlíkovej kapustnice i stretnutí dychových hudieb "Tečková trubka", na besedách s príslušníkom PZ SR, spisovateľom Jozefom Banášom, predsedom MS Ing. Mariánom Tkáčom a v neposlednom rade členky klubu sa predstavili ako herečky DS Katalpa v hre Zvonodrozdo...

Janka Slivková, KD Hnúšťa

Ďalší výrobcovia so značkou regionálneho produktu

Miestna akčná skupina MALOHONT ako koordinátor regionálneho značenia vyhlásila 09.09.2016 tretiu výzvu na predkladanie žiadostí o udelenie regionálnej značky a do 12.12.2016 v nej prijala 6 žiadostí.

Všetky žiadosti boli na základe popisu produktov, podporných dokumentov a vzoriek produktov posúdené Certifikačnou komisiou, ktorá vo štvrtok 12. januára zasadala v Hrachove a rozhodla o pridelení značky všetkým 6 žiadateľom. Zoznam produktov so značkou regionálny produkt GEMER-MALOHONT sa tým rozšíril o nasledovné produkty:

- med a propolis - Jaroslav Kyzek, Hrnčiarska Ves
- mäso a mäsové výrobky - SHR Štefan Tankó Gazdovský dvor - Gazda udvar, Nižná Pokoradz
- oškvarkový a syrový pagáč domáci - Tatiana Longauerová, Rimavská Sobota
- ručne vyšívané obrazy - Rudolf Kamenský, Hrachovo
- prírodné mydlá s kozím mliekom, prírodné šampóny a šľahaný telový krém - Katarína Slaninová, Hrnčiarske Zalužany
- drôtom opletaná keramika a drevené rezbárske výrobky - Július Bútora, Drienčany

Súbežne s vyhodnotením žiadostí v tretej výzve prebiehala aj obnova certifikátov pre tých výrobcov, ktorí ako prví v roku 2015 získali regionálnu značku. „Najlepšou spätnou väzbou a dôkazom toho, že regionálne značenie produktov má význam, je fakt, že z pôvodných dvanástich výrobcov sa o značku opätovne uchádzalo desať,“ doplnila Miroslava Vargová, manažérka Miestnej akčnej skupiny MALOHONT. Po dvoch rokoch medzi certifikovanými produktmi ostávajú:

- ovocie, zelenina, 100 % ovocné šťavy, hrozno a víno - GEMERPRODUKT VALICE, OVD, Rimavská Sobota
- zelenina - SHR Stanislav Kišák, Hrachovo
- med a včelí peľ - Milan Krokavec, Kraskovo
- med, včelí peľ a propolis - MAJA-Majoros Jácint, Tornaľa
- med „MED ved“ z Liešnice - Dávid Turčáni, Kokava nad Rimavicou
- tkané ľanové výrobky - Ľubomíra Žilková, Kokava nad Rimavicou
- textilné výrobky s tradičnou výšivkou - Gabriela Medvedová, Hrachovo
- tkané výrobky z ovčej vlny - Ján Fotta, Klenovec
- úle pre včely - Milan Krokavec, Kraskovo
- úžitkové a dekoračné keramické výrobky - Dana Bakšová, Hrnčiarske Zalužany
- spoločenská hra GemerNation - Agentúra pre rozvoj Gemera

Certifikáty o udelení a obnovení platnosti značky regionálny produkt GEMER-MALOHONT boli výrobcom odovzdané 1. februára. Okrem oprávnenia k používaniu značky ich budú zároveň zaväzovať k označovaniu certifikovaných produktov, respektíve predajných miest.

Ing. Miroslava Vargová, manažérka MAS MALOHONT

Pohľad do histórie hnúšťanského priemyslu: počiatky chemickej výroby

Po prevrate a vzniku čs. republiky v roku 1918 v dôsledku hospodárskej krízy, ale aj prispením vtedajšej štátnej politiky dochádza aj u nás, v Hnúšti a okolí, k obmedzeniu a neskôr i úplnému zastaveniu výroby v železiarni v Maši a železiarňach v Likieri. Nezamestnanosť a emigračná vlna zasiahla teda aj Malohont. Tí, čo zostali privítali možnosť akéhokoľvek zárobku i v netradičnom priemysle, aký predstavoval priemysel chemický. Ako

som uviedol v predchádzajúcich číslach HH Dr. Blasberg odkúpil od Rimamuránsko-šalgótarjárskej spoločnosti odstavené vysoké pece železiarne v Likieri a nový závod prebudovaný za 33 miliónov korún začal svoju prevádzku 1. októbra 1924 spracovaním dreva na drevné uhlie a produkty s tým súvisiace. Výroba drevného uhlia je založená na princípe suchej destilácie (zuhoľňovania), čiže tepelného rozkladu dreva. Podstatou tepelného rozkladu je zahrievanie dreva bez prístupu vzduchu na teplotu asi 400 st. C. Pri rozklade vznikajú, okrem pevného zvyšku, drevného uhlia, mnohé vedľajšie produkty, ktoré sa delia na základe špecifických vlastností jednotlivých zložiek na tri frakcie: • vodnú • dechtovú • plynnú. Vodná frakcia - nazývaná tiež surový drevný ocot, sa pri priemyselnej suchej destilácii zachytáva a spracuje. Získavajú sa z nej rozličné druhy kyselín (octová, mravčia, propionová, maslová) alkoholy, estery a iné produkty. Dechtová frakcia obsahuje dechtový olej a smolu, fenoly, uhľovodíky a iné zlúčeniny. Plynná frakcia obsahuje veľké množstvo kyslíčnika uhličitého, uhoľnatého, menšie množstvo metánu a ďalších plyných zložiek. Pre vysoký obsah uhlíka sa plynná frakcia využívala na výrobu generátorového plynu. Pri továrenskej suchej destilácii sa z jedného plometra bukového dreva vyrobí cca 200 kg drevného uhlia, 400 kg tekutých splodín a

100 m³ nevyzrážateľných plynov. Výťažok drevného uhlia z ihličnatého dreva je 37 až 38 %, z listnatých drevín je o niečo nižší, asi 31-35%. Ihličnany produkujú viac dechtu, z listnáčov najmä buk poskytuje až dvakrát toľko kyseliny octovej a metylalkoholu ako ihličnaté drevo. Z ekonomických dôvodov sa do súčasnosti drevné uhlie vyrábalo len z listnatých drevín. Tepelný rozklad dreva patrí k najstarším a z chemického hľadiska k najzložitejším spôsobom chemického spracovania dreva. Osobne ručiacim členom spoločnosti bol Dr. Eugen Blasberg, vonkajším členom bola protokolovaná firma v Amsterdame „dr. Blasberg und Co.“ s vkladom pol milióna korún. Firma začala vyrábať pod obchodným názvom „Lučobný priemysel komanditná spoločnosť Dr. Blasberg a spol.“ Značiť firmu samostatne mohli okrem Blasberga aj prokuristi firmy inž. František Nykl, lesný správca coburgovského panstva z Jelšavy a Rudolf Schäd, centrálny riaditeľ z Likiera. Spoločne to boli oprávnení robiť len dr. Eugen Szelényi, riaditeľ firmy a Rudolf Shlögl, generálny riaditeľ. Obaja z Likiera. K spusteniu prevádzky v chemickej továrni povolal jej riaditeľ Schäd niekoľko úradníkov a inžinierov z

Nemecka, i on sám bol nemeckým štátnym občanom. Z bývalej Rimamuránsko-šalgótarjárskej spoločnosti prešli do nového závodu ako úradníci a správni zamestnanci: dr. Eugen Szelényi, jeho brat Karol, ako dozorca, Gabriel Skalický ako vedúci dielne, Štefan Kemény ako podúradník a Pavol Feješ ako majster. Slovenčinu z nich ovládal len Feješ, ostatní boli národnosti maďarskej. Fabriku riadilo a spravovalo celkove 33 technicko-hospodárskych pracovníkov. Nový závod prevzal aj robotníkov, ktorí pred tým pracovali v železiarni, všetci boli slovenskej národnosti. V roku 1925 v továrni pracovalo 600 robotníkov, ale sem treba ešte pripočítať ďalších 800 robotníkov pracujúcich v lesoch a takmer

pokračovanie zo strany 3.

200 povozníkov dreva. Riaditeľstvo továrne (Direktionsgebäude) sídlilo v objekte bývalého sirotinca Rimavsko-muránskej šalgótarjárskej spoločnosti, ktorý bol postavený v roku 1906, kde niektorí úradníci mali aj svoje továrenské byty. (Pozn. autora: Sirotinec v Likieri bol ústavom internátneho typu, ktorý udržiavala spoločnosť mesačným nákladom 40 tis. korún a prijímali sa doň deti vo veku 6-14 rokov. Počet chovancov bol napríklad v roku 1920 119, z toho 66 dievčat a 53 chlapcov. Podľa veku to bolo od 6-12 rokov 97 a od 12-14 roku 22 sirôt. Zaznamenaný bol v tom roku i výskyt šarlachu v ôsmich prípadoch a deti boli ihneď izolované v epidemickej nemocnici továrenskej kolónie. Pôvodná nemocnica v Likieri sídlila totiž v dnes už nestojacej budove na ulici Jesenského, ktorú Hnúšťania i Likierčania poznali pod názvom „legényház“. Keď sa riaditeľstvo Dr. Blasberga presťahovalo do priestorov dnešnej Špeciálnej základnej školy, v priestoroch bývalého sirotinca a potom direktoriátu vznikla prvá Dievčenská vychovateľňa spolku „Záchrana“ otvorená 15. septembra 1933 pre pozorovanie a liečbu mravne skleslých dievčat. Tá sa neskôr presťahovala do Bytčice pri Žiline a vznikla Štátna nemocnica pod vedením MUDr. Jána Valacha, ale to je už iná história.) Pre zlé hospodárenie 15. augusta 1925 prepustili zo zamestnania R. Schäda a na jeho miesto vymenovali inž. Bernáta Geröfiho z Bratislavy. Z Krompách prišiel do Likiera pracovať ako majster Štefan Hermann, ktorý bol slovenskej národnosti a pre používanie slovenčiny často prichádzal do sporov s úradníkmi. Z hospodárskych dôvodov vo februári 1926 prepustili nemeckých štátnych príslušníkov, a to inž. Brüggemanna a inž. Schwörera. V tomto roku z firemného registra vymazali prokuristov (Prokurista je oficiálny zástupca podnikateľa. Prokurista je oprávnený vykonávať všetky právne úkony v podnikaní bez toho, aby pri nich musel predkladať splnomocnenie. Pozn. autora) dr. E. Syelényiho, R. Schlögla a inž. E. Nykla. Oprávneným značiť firmu sa stal B. Geröfi, centrálny riaditeľ, jeho tajomníkom sa stal Medard Veselý z Piešťan. Z cudzích štátnych príslušníkov zamestnaných v továrni treba ešte spomenúť chemického inžiniera, absolventa maďarskej techniky Aladára Burgharta, ktorý sa po skončení štúdií vrátil k otcovi, obchodníkovi v továrenskom konzume. Úradníci sa najviac schádzali v „Casíne u Burgharta“, kde sa samozrejme hovorievalo len maďarsky. Pri továrni pôsobili len spolky čs. sociálnej demokracie, národných socialistov a sloven-

ských junákov. Časť robotníctva bola organizovaná v komunistickej strane. Podnet na vypracovanie podrobnej správy o národnostnom zložení osadenstva továrne zo 17. októbra 1926 dal list Jozefa Staněka, záhradníka chemickej továrne, ktorý napísal členovi Národného zhromaždenia Františkovi Staněkovi do Prahy. V liste sa J. Staněk sťažoval, že po odchode riaditeľa Schäda sa do čela spoločnosti dostal maďarón a žid Geröfi (narodil sa 5. júna 1874 vo Viedni, domovskú príslušnosť však mal po svojom nebohom otcovi Arnoldovi Grünbaumovi vo Veľkej Bytči. Pozn. autora), ktorý momentálne prepustil nemeckých inžinierov a nahradil ich maďarskými. Staněk mal obavy z maďarizácie a poukazoval na to, že pred prevratom maďarizácia zasiahla celé okolie okrem Tisovca a Klenovca. Z hlásenia okresného náčelníka vyplýva, že vec sa riadne prešetrovala, ale pre pisateľa dopadla tak, že ho k 1. januáru 1927 zo služby prepustili. (Ani dnes nič neobvyklé. Pozn. autora) Rodinu Burghartovú v júni 1926 úrady vypovedali z ČSR, no maďarská vláda ich vrátila späť, pretože nedokázali zistiť ich príslušnosť (nie je potvrdená konfiškácia majetku pri vypovedaní z republiky, pretože podnikali aj naďalej – napríklad v roku 1930 bola vydaná pohľadnica Likér iroda-likierske kancelárie obchodníkom Burghartom a cca v roku 1934 aj celkový pohľad na Hnúšťu z Kríža vdovou Aladárovou-Burghartovou. Pozn. autora). Okrem problémov národnostného charakteru, našu fabriku neobišli ani problémy sociálne, ale o tom už nabadúce.

Mgr. Martin Pliešovský, foto: archív autora

Fantastická dobová fotografia robotníctva fabriky.

Európa pre slovenské mestá a regióny

Mestá a regióny Európsku úniu mimoriadne zaujímajú. Prečo? Lebo ako sa hovorí, tím je taký silný ako jeho najslabší článok. Ak sa teda systematicky a rozumne sústreďuje pozornosť aj na tých slabších, posilní to aj celok. Pre EÚ je preto veľmi dôležité pomáhať rozvoju miest a regiónov v celej EÚ, vyrovnať regionálne rozdiely a podporovať spoluprácu medzi európskymi regiónmi. Prinesie to lepšie služby, viac pracovných miest, a tým aj lepšiu kvalitu života pre ľudí. Aj pre Vaše mesto či obec. Na Slovensku síce regionálne rozdiely stále sú, no niet pochýb, že Slovensko zaznamenalo najväčší hospodársky rozmach práve po vstupe do EÚ. Kým pred ním, v roku 2003, bol HDP na obyvateľa na úrovni 55% priemeru EÚ, vlani už dosiahol 77% európskeho priemeru. Toto sa podarilo dosiahnuť aj vďaka európskym fondom, z ktorých Slovensko spolufinancuje

prevažnú väčšinu svojich verejných investícií. Znamená to, že tieto peniaze, ktoré by mali byť len doplnkovým zdrojom financovania potrieb jednotlivých štátov, sú tak v súčasnosti tie, ktoré financujú rozvojové aktivity v slovenských regiónoch. Len v období 2014-2020 pôjde napríklad na rozšírenie dopravných sietí na Slovensku vyše 3 miliárd eur, čo je viac ako 100 km nových diaľnic a 125 km zrekonštruovaných železničných tratí. Najmä v roku 2015 európske fondy významne potiahli slovenskú ekonomiku. Slovensko vtedy v čistom získalo 570 eur na jedného obyvateľa, a tak sa v prepočte na obyvateľa stalo najväčším prijímateľom z rozpočtu EÚ v roku 2015. Na regionálnu politiku EÚ je tiež vyčlenená najväčšia časť rozpočtu EÚ na roky 2014 – 2020. V tomto čase má Slovensko celkovo k dispozícii až 18,3 miliárd eur z európskych prostriedkov, čo je výrazne viac ako plánované príjmy slovenského štátneho rozpočtu na rok 2017. Verím, že slovenským regiónom výrazne

pomôže aj Integrovaný regionálny operačný program (IROP). Je naň pripravených 1,75 miliárd eur. Peniaze pôjdu na bezpečnú a ekologickú dopravu v regiónoch, ľahší prístup k efektívnym a kvalitným verejným službám, mobilizáciu kreatívneho potenciálu v regiónoch a na zlepšenie kvality života v regiónoch s prihliadnutím na životné prostredie. Vďaka IROP bude zrekonštruovaných viac než 150 km ciest, vytvorí sa 134 nových stredísk zdravotnej starostlivosti, zvýši sa počet detí v materských školách v menej rozvinutých regiónoch, vytvoria sa nové pracovné miesta alepší sa energetická hospodárnosť v bytových domoch o takmer 50%. Treba však podčiarknuť, že nie je všetko len o peniazoch. Vstup do EÚ nám priniesol aj ďalšiu identitu. Okrem toho, že sme Slováci, sme aj Európania. To nám garantuje nové práva a dáva aj nové možnosti. Európska únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv. V poslednom čase je mnohokrát skloňovaným slovom v súvislosti s Európskou úniou aj solidarita. Málokto si však uvedomuje, ako veľmi toto slovo vystihuje jednu z hodnôt európskeho zoskupenia a európskej identity. Podpora menej rozvinutých regiónov a vyrovnanie regionálnych rozdielov je tiež prejavom solidarity s cieľom zlepšiť kvalitu života ľudí. Tá sa následne zvyšuje investíciami, ktoré nám prinášajú zrekonštruované školy, nemocnice, nové vedecké parky, diaľnice či nové pracovné miesta pre mladých. Všetky tieto projekty pomáhajú mestám, regiónom a zároveň zvyšujú kvalitu života. Európska únia je o spolupráci medzi členskými krajinami a ich regiónmi. Je aj o spoločnej histórii, kultúre a hodnotách. Je dobré, že Európania sa vzájomne lepšie spoznávajú, vymieňajú si skúsenosti a uskutočňujú spoločné projekty. Teší ma, že slovenské mestá a obce sa do takejto spolupráce úspešne zapájajú a veľmi dobre využívajú program Európa pre občanov. Vďaka programu bolo u nás podporených viac ako 200 projektov, ktoré umožnili realizáciu desiatok stretnutí občanov partnerských miest, poznávacích návštev v zahraničných mestách, ako aj množstvo spomienkovo-informačných podujatí. Je dôležité, aby sme na Slovensku dobre poznali naše európske práva a aj rozsiahle príležitosti, ktoré nám Európska únia prináša. Len tak budeme schopní ich aj plne využívať a budú nám všetkým: ľuďom, obciam, mestám, regiónom, ako aj celému Slovensku prinášať úžitok a zlepšovať náš život.

Dušan Chrenek, vedúci Zastúpenia EÚ na Slovensku

Niektor asi rád sleduje počiny islamistov

V centre mesta Hnúšťa nahlásili zrejme bombu, na mieste bol pyrotechnik z Krajského policajného zboru a niekoľko policajtov. Kvôli nahlásenému nástražnému výbušnému systému pred lekárnou privolali aj dve jednotky hasičov. Ako Rimava.sk ďalej informovala banskobystričská policajná hovorkyňa Mária Faltániová, bombu ohlásili ráno 22. januára, podozrivá bandaska zrejme s časovačom sa nachádzala na ulici SNP. „Pri zadnom kolese vozidla Škoda Octavia,“ spresnila policajná hovorkyňa. Podľa informácií z miesta udalosti bol nástražný systém pyrotechnikom odstránený. Polícia predtým v rámci opatrení evakuovala obyvateľov neďalekého bytového domu. Uzavretý bol aj hlavný ťah mestom Hnúšťa. Nakoniec sa zistilo, že to nebol nástražný výbušný systém. Nebolo by to vybuchlo,“ uistila policajná hovorkyňa, podľa ktorej v prípade začali trestné stíhanie pre prečin poškodzovania cudzej veci v štádiu pokusu.

Zdroj: rimava.sk

Foto: Dnesky.sk

Versaco žiada o štátnu pomoc na rozšírenie

Spoločnosť Versaco, s. r. o., žiada na rozšírenie výrobných kapacít v Hnúšti investičnú pomoc v celkovej výške vo forme dotácie 531.600 eur na dlhodobý hmotný a nehmotný majetok, ako aj vo forme úľavy na dani z príjmu. Vyplýva to zo zverejneného návrhu Ministerstva hospodárstva (MH) SR, ktorý minulý týždeň na svojej schôdzi schválil vládny kabinet. Investičný zámer sa podľa MH SR plánuje v lokalite Hnúšťa v okrese Rimavská Sobota, ktorý bol k prvému dňu kalendárneho roka, v ktorom investičný zámer doručili Ministerstvu hospodárstva SR, zaradený medzi najmenej rozvinuté okresy. Realizácia investičného zámeru s oprávnenými nákladmi vo výške 1,33 milióna eur je rozložená na obdobie rokov 2016 a 2017. „V priamej súvislosti s investičným zámerom bude do konca roku 2017 vytvorených 20 nových pracovných miest,“ dodalo v návrhu MH SR. Versaco, s. r. o., Hnúšťa vznikla v januári 2007. Predmetom jej činnosti je najmä výroba výrobkov z plastov pre stavebníctvo, potravinársky a automobilový priemysel. Spoločníkmi firmy sú fyzické osoby z Poľskej republiky.

Zdroj: Echoviny.sk

Poľovnícke združenie Polom
Vás srdečne pozýva na

7. POĽOVNÍCKY PLES

11. februára 2017 o 19:00
Dom kultúry Hnúšťa

Hudba: skupina Maľo Band

Cena lístka: 20 € (v cene: večera, poľnočná kapustnica, víno, nealko)

Tombola: 1. cena - diviák

Predaj lístkov: tel. kontakt 0905 937 541
0902 808 027

Stretneme sa na poľovníckom plese!

Výstava fotografií je vyvrcholením fotografickej súťaže Malohont mojimi očami, ktorú v roku 2016 už po štvrtýkrát organizovala Miestna akčná skupina MALOHONT. Súťažilo v nej 148 fotografií od 31 autorov, pričom najviac fotografií prišlo už tradične do kategórie Prírodné krásy. Vidieť ju môžete v Knižnici prof. Štefana Pasiara v Hnúšti do 31. marca 2017.

ŽIJEME V ROKU JOZEFA MILOSLAVA HURBANA

Jozef Miloslav Hurban (pseudonymy Slavomil F. Kořennatý, Ľudovít Pavlovič, M. z Bohuslavíc, M. Selovský) (* 19. marec 1817, Beckov – † 21. február 1888, Hlboké) bol prvý predseda Slovenskej národnej rady, slovenský spisovateľ, novinár, politik a organizátor kultúrneho života slovenského národného hnutia, evanjelický kňaz a vedúca osobnosť slovenského povstania 1848 – 1849. Pôvodne bol stúpenec Jána Kollára, neskôr Ľudovíta Štúra. Je po ňom pomenovaná planétka (3730) Hurban. Jozef Miloslav Hurban bol na čele Slovenského literárneho a verejného života takmer pol storočia. Bol nekompromisným bojovníkom za národné práva Slovákov, nezmieriteľným nepriateľom šovinizmu maďarskej vláducej triedy i priekopníkom slovenskej vzájomnosti. Hlavne v mladších rokoch života patril medzi radikálnych slovenských odporcov feudalizmu i nadvlády príživníckych šľachtických vrstiev v Uhorsku. Vtedy sa dokonca staval za „odteologizovanie slovenského života“. V roku 1847 v novele Od Silvestra do Troch kráľov sa takto vyslovil o vtedajšom slovenskom vzdelaneckom svete: „Náš život slovenský najväčšmi zato kulhá, že ho doteraz skoro sami teológovia opatrovali, oni nám kníh a ideálov všeslovanských nastavili tak, že ak sú knihy, plány, ideále, šťastie národov, my Slováci by sme veľmi šťastný národ boli“. Svojim nekompromisným konaním bol vyhlasovaný za vlastizradcu, komunistického agitátora, panslavistického vezíra, „divého Hurbana“, „divého Slováka“ a podobne. Položil taktiež základy slovenskej literárnej historiografie. Okrem toho bol agilný národovec, spoluzakladateľ Tatrína, spolutvorca Slovenského divadla nitrianskeho a prvého úverového družstva v Európe, založeného jeho svokrom Samuelom Jurkovičom. Hurban sa stal známy aj ako básnik, vydavateľ literárnych almanachov, ako vydavateľ a redaktor cirkevných časopisov, ktoré mali národnoobraný charakter. Jeho činnosť bola mnohostranná: národnoobraná, ľudovýchovná, literárnohistorická, kritická, osvetová i novinárska. Narodil sa v rodine evanjelického farára Pavla Hurbana a jeho manželky Anny, rodenej Vorosovej. Vzdelanie získaval najprv u otca, neskôr v rokoch 1826 – 1830 navštevoval mestskú školu v Trenčíne, potom v rokoch 1830 – 1840 evanjelické lýceum v Bratislave. Tu sa zoznámil s Ľudovítom Štúrom, ktorý v ňom prebudil vlastenecké cítenie. Vysvätený za kňaza bol v roku 1840. Chcel pokračovať v štúdiu v Nemecku, no z finančných dôvodov musel začať najprv pracovať, kým si štúdium mohol dovoliť. Po vysvätení pôsobil ako evanjelický kaplán v Brezovej pod Bradlom, od roku 1843 bol farárom v Hlbokom. V roku 1860 dokončil ďalšie vzdelávanie a získal titul PhDr., ThDr. h. c. Od roku 1866 bol po smrti Karola Kuzmányho istý čas superintendentom slovenskej evanjelickej patentálnej cirkvi. Oženil sa s Annou Jurkovičovou, s ktorou mal 4 dcéry a 5 synov (medzi nimi bol i spisovateľ Svetozár Hurban-Vajanský). Do národnobuditeľskej, literárnej a kultúrno-organizačnej činnosti sa zapojil v roku 1835. Spolu s Ľudovítom Štúrom, ktorý na neho osobne

vplýval, sa stal najaktívnejším členom Spoločnosti česko-slovanskej a neskôr po jej zrušení i Ústavu reči a literatúry československej. 24. apríla 1836 sa zúčastnil stretnutia štúrovskej mládeže na Devíne, kde prijal slovanské meno Miloslav. V rokoch 1837 – 1840 bol aktívnym členom tajného spolku Vzájomnosť. V roku 1837 vystúpil s tézou o kmeňovej svojbytnosti Slovákov, v roku 1839 podnikol cestu do českých zemí. Za jeho pôsobenia v Brezovej pod Bradlom a Hlbokom sa stal podjavorinský kraj centrom národnooslobodzovacieho hnutia a taktiež centrom jeho boja proti feudalizmu, útlaku zo strany Maďarov či boja za spoločenskú emancipáciu Slovákov. Tu tiež organizoval prvé ochot-

nícke divadelné predstavenia, čitateľské krúžky, nedeľné školy a spolky miernosti, čím veľmi úspešne šírili osvetu medzi slovenským obyvateľstvom. V tomto období bol ešte stúpencom Jána Kollára a svoje diela taktiež písal výhradne v biblickej češtine. V júli 1843 sa však na jeho fare v Hlbokom uskutočnilo jeho stretnutie so Štúrom a Hodžom, na ktorom sa na základe spoločnej dohody rozhodli prijať stredoslovenského jazyka za základ celonárodného spisovného slovenského jazyka, ktorý mal slúžiť na zjednotenie národnobuditeľského hnutia, no taktiež ako prostriedok osvetu, vzdelanosti a kultúry pre široké vrstvy národa. Vďaka tomu už v druhom vydaní almanachu Nitra v roku 1844 uviedol novú spisovnú slovenčinu, hoci Štúrova kodifikačná gramatika vyšla až o dva roky neskôr.

Mgr. Martin Pliešovský, MsKS

Chcela by som touto cestou poďakovať príslušníkom Mestskej polície za pomoc pri dohľadaní páchatel'a, ktorý mi odcudzil dôležité záznamy a lekársku dokumentáciu. Za ich ochotu, profesionálny prístup a trpezlivosť srdečne ďakujem!

MUDr. Ľubica Zollerová

Kultúra bilancovala: Vyhodnotenie činnosti MsKS v Hnúšti za rok 2016

Počas roka 2016 pôsobili pod MsKS v Hnúšti súbory, ktoré predstavili svoje aktivity na rôznych akciách mesta, ale reprezentovali mesto aj na prehliadkach, súťažiach či festivaloch mimo mesta:

- Detský folklórny súbor Zrkadielko s 2 vedúcimi a s počtom detí 38
- Detský divadelný súbor Kukátko s 1 režisérom a vedúcim a počtom detí 19
- Súbor moderného tanca Echo s 1 vedúcou a 9 členmi, z toho 4 externých
- Divadelný súbor Katalpa s 1 režisérom a 17 členmi
- Hnúšťanské bábkové divadlo s 1 režisérom a 4 členmi
- Dychová hudba mesta Hnúšťa s 1 umeleckým vedúcim, 1 vedúcim a počtom členov 13
- Ľudová hudba mesta Hnúšťa s 5 členmi a 1 primášom
- Ženská spevácka skupina Skaliny s 1 umeleckým vedúcim a 9 speváčkami
- Mužská spevácka skupina Húžva s 1 umeleckým vedúcim a 6 členmi

Zrkadielko na Mitrovani

V roku 2016 sprostredkovalo MsKS 2 divadelné predstavenia pre deti, 2 profesionálne divadelné predstavenia a 4 amatérske predstavenia, ktoré nacvičili divadelné súbory pôsobiace pod MsKS. Jeden koncert vážnej hudby Noc hudby v altánku mestskej knižnice – celoslovenský projekt, do ktorého sa Hnúšťa zapojila už druhým rokom. Sprostredkovali sme zájazd na operetný príbeh Čardášová princezná do štátnej opery v Banskej Bystrici a okrem koncertov počas dní mesta sme sprostredkovali koncert skupiny Kollárovci na amfiteátri v Hnúšti. V Kine Rimava sme premietli spolu 30 filmových predstavení, z toho 3 boli filmové festivaly, 13 premietnutí pre detských divákov a 5 filmov sme premietli v letnom kine. Počet návštevníkov Kina Rimava bol v uplynulom roku 2 613. Sprostredkovali sme 8 výchovných koncertov pre základné a stredné školy a pracovník MsKS Mgr. Martin Pliešovský pripravil 6 prednášok pre školy aj obyvateľov mesta. Uskutočnili

sme súťaž krásy Miss Hnúšťa, 2 tanečné zábavy s dychovou a ľudovou hudbou (Pochovávanie basy a Čaj o piatej), tanečný program súboru moderného tanca Bzučo, ktorý do septembra 2016 pôsobil pod MsKS, festival dychových hudieb Tečkova trubka, tradičné stavenie mája, pozvali sme do nášho mesta Coca Coola kamión a pripravili ľudovo divadelný vianočný program. V Knižnici prof. Š. Pasiara bolo nainštalovaných 5 výstavy obrazov a fotografií a 1 výstava bola exponovaná vo výstavnej miestnosti DK. V spolupráci s mestom Hnúšťa sme pripravili XXI.ročník Dní mesta, počas ktorého sme slávnostne vyhodnotili 17.ročníka regionálnej literárnej súťaže Hrebendova kapsa. V Knižnici prof. Š. Pasiara sa v roku 2016 uskutočnilo 15 odborných prednášok, 2 besedy s osobnosťami, 12 besied o osobnostiach regiónu, 15 besied o knihách a knižničnej práci a 12 vedomostných besied (vesmír, povesti, ľudové tradície ...). Na konci šk.roka 2015/2016 pracovníčky knižnice pripravili pre žiakov prvých ročníkov „Prváčku pasovačku“, na ktorej pasovali žiakov za čitateľov našej knižnice. MsKS spoluorganizovalo 15 podujatí so základnými a materskými školami, so ZUŠ, CVČ, o.z.Horná Rimava, komunitným centrom a mestom Hnúšťa.

Vypracovala: Mgr. Diana Vojenčíaková, riad. MsKS

Úspešný DS Katalpa

"DNES UŽ KAŽDÍ SOPLĚK MÁ PĚTDEŠÁTKU"

Len to najkrajšie,
čo život môže dať,
chceme Ti pri Tvojom 50-
ročnom jubileu zaželať.
Nech slza bolesti Ti tvár
nikdy nezmáča,
žiaľ a smútok nech sa ti
chrptom otáča,
nech len zdravie, šťastie,
lásky a dobrota,
sú náplňou ďalších rokov
Tvojho života.
Želá kolektív
MsKS v Hnúšti.

Krátko z našich škôl

17. január 2017 bol dňom, kedy sa konalo okresné kolo Olympiády v anglickom jazyku v CVČ Relax v Rimavskej Sobote. Zúčastnili sa ho dve žiačky Nábřežia Rimavy. V kategórii 1A to bola Viktória Šantová a v kategórii 1B Zuzana Ručková. Dievčatá dokázali svoju zručnosť nielen v oblasti gramatiky, čítania s porozumením a odpovedí, ale aj v komunikačných situáciách, o čom svedčí aj nádherné 3. miesto pre Viky. Obom patrí poďakovanie za prípravu, šikovnosť a odhodlanie. Blahoželáme!

V stredu 18. 1. sme sa všetci z ŠKD na Nábřeží Rimavy stretli v 1. A, aby sme si spoločne ako každý rok pokrstili nový kalendár 2017. Spolu s deťmi sme si najprv zopakovali, koľko má kalendárny rok mesiacov a povedali sme si ich názvy. Každé oddelenie si projektovo pripravilo po tri mesiace, ktoré potom prezentovalo pred všetkými. Po odprezentovaní posledného dvanásteho mesiaca sme si náš spoločne vytvorený kalendár pokrstili detským šampanským. Na záver si deti ešte zasúťažili a najšikovnejší boli odmenení kalendármi, ktoré nám venovala spoločnosť Orange.

Zdroj: 2x internet

Spevavcom spestrili stravu

V zimných mesiacoch si našu pomoc zaslúžia vtáčiky, ktoré nám počas roka spríjemňujú pobyt v prírode svojím štebotaním. Prváčikovia z "klokočky" sa rozhodli pomôcť vtáčikom prežiť toto náročné mrazivé obdobie, kedy sa v prírode nachádza menej potravy. Z plastovej fľaše vyrobili krmidlo, naplnili slnečnicou, semenkami, orechmi, makom a zavesili na strom v školskom dvore. Ako dezert im pripravili oreškovo - jablkové ražničky. Nezabudli pri tom na správne umiestnenie krmidiel, aby v prípade nebezpečenstva (mačka, pes...) mohli vtáčiky včas uniknúť pred nebezpečenstvom. Na jar a v lete sa nám odmenia nielen spevom, ale zbavia nás hmyzu, ktorý nám prekáža, ale vtáčikom chutí.

ZŠ KL

Náš projekt "Enviro má zelenú" je v plnom prúde. Zbierame pet fľaše a naše eko-tímy sa od decembra pripravovali na Súťaž o naj-eko vylepšovák na škole, ktorá prebehla 17. januára v ZŠ J.F. Rimavského. Úlohou každého tímu bolo zozbierať informácie o spracovaní odpadového materiálu, odprezentovať svoje návrhy na stenu z pet fliaš a predstaviť svoj nápad formou vzorky. Podľa víťazného návrhu budeme skladať steny do novej enviro-učebne, ktorá bude už v marci stáť v našej školskej záhrade. Pred porotu predstúpilo päť trojčlenných tímov z V.B, VI.A, VI.B, VII.A a VII.B triedy, ktoré odviedli výborný kus práce. Videli sme zaujímavé prezentácie, kreativitu či precíznosť v prevedení jednotlivých projektov. Súťaž prebehla pod vedením odbornej poroty a osobitné poďakovanie patrí nášmu vzácnemu hosťovi pani Ing. Martine Pélíovej, členke Štátnej ochrany prírody – Cerová vrchovina, ktorá bola predsedníčkou poroty. Víťaz môže byť však iba jeden a porota sa uzniesla, že naj-eko-vylepšovák nám predstavil eko-tím VI.A triedy, ktorý čaká celodenný výlet na Salaš Zbojská s turistikou a obedom. Srdečne blahoželáme!

ZŠ JFR

Ako chrániť dieťa pred prechladnutím

Jedným zo spôsobov, ako môžeme chrániť dieťa pred prechladnutím a nákazami v jesennom a zimnom období, v ktorom sa väčšinou zdržiavame vo vykúrených miestnostiach so suchým vzduchom, je aj otužovanie. Privykanie na náhle zmeny teploty bez ohrozenia zdravia zvyšuje pohotovosť krvných ciev rýchlo a pružne reagovať na pôsobenie chladu a vedie k lepšej ochrane pred infekciami z prechladnutia. K otužovaniu okrem iného patrí napríklad častý pobyt vonku za každého počasia. Túto možnosť sme využili na telesnej výchove. Súčasťou jej výchovno – vzdelávacieho plánu je aj pobyt a pohyb v zimnej prírode. Za krásneho slnečného, ale mrazivého počasia sa žiaci IV.B triedy vybrali za mesto s bobami, sánkami a klzákmi. Ani mrazivé počasie ich neodradilo od toho, aby sa poriadne „vyváľali“ v snehu, zasúťažili si, zahráli sa rôzne hry a spúšťali sa dole kopcom na sánkach, boboch a klzákoch. Žiaci si naplno užili krásy zimnej prírody a sneh, ktorý im počas vianočných prázdnin chýbal.

Mgr. Eva Ulická

Foto: internet

Domov priviezli až sedem medailí

Dňa 21.01.2017 sa Kick – Boxeri Centra voľného času zo športového klubu Leon Hnúšťa zúčastnili úvodného kola Open Ligy v meste Košice, kde zápasili v štýloch Lightcontact a Kicklight. Za účasti 22 klubov zo Slovenska a Ukrajiny a 209 pretekárov sa naši športovci nestratili a po kvalitnej príprave dovezli domov šesť bronzových a jednu striebornú medailu. Jednotliví pretekári dosiahli nasledujúce výsledky :

Michaela Volgyiová v lightcontacte cadetky vo váhe do 42 kg – 3. miesto, Rebeka Dovalová v lightcontacte cadetky vo váhe nad 55 kg – 2. miesto, Timotej Kožiak v kicklighte cadeti vo váhe do 42 kg – 3. miesto, Maroš Ďurás v kicklighte seniori vo váhe do 69 kg – 3. miesto, Pavel Martinský v kicklighte seniori vo váhe do 79 kg – 3. miesto Ján Radič v kicklighte seniori vo váhe do 89 kg – 3. miesto Erik Medved' v kicklighte seniori vo váhe nad 94 kg – 3. miesto. Týmto športovcom gratulujeme a ďakujeme mestu Hnúšťa ako aj sponzorom:

Grigorij Šamin - Bau – Trade Hnúšťa

Dušan Ďubek - Total – Sport Hnúšťa

Tréner Jozef Vranec

Gladiátori z Hnúšte zaznamenali prvé víťazstvo v tejto sezóne

V rámci 8. kola Rimavskej hokejovej amatérskej ligy (RHAL) sa v piatok 20. januára odohrali tri zápasy. Dva na zimnom štadióne v Rimavskej Sobote a jeden už na zrekonštruovanom zimnom štadióne v Revúcej. Prvé víťazstvo v tejto sezóne si pripísali gladiátori z Hnúšte, ktorí dokázali poraziť dovtedy tretí tím tabuľky sobotskú Omegu 4:3 po samostatných nájazdoch. Dva z troch nájazdov premenili Peter Vinclov a Štefan Hlavatý. Týmto víťazstvom si hnúšťania pripísali do tabuľky prvé dva body. Zároveň v rovnaký čas, ale v Revúcej domáci privítali hráčov z Klenovca a vôbec ich nešetrili, keďže rozstrieľali supov 12:1. O jediný presný zásah hostí sa postaral Pavol Hruška. Gladiators Hnúšťa - Omega RS 4:3 psn (1:0,2:2,0:1), góly: B. Bálint 2, Š. Hlavatý, V. Vince - P. Filipiak, P. Hanuska, R. Czetner. Za Gladiators nastúpili: A. Kačerík – R. Bálint, M. Sojka, S. Porubiak, Š. Hlavatý - B. Bálint, L. Čillik, P. Vinclov, V. Vince, M. Morong, O. Gandžala.

Zdroj: hnusta.sk

Majster Hnúšte spoza zeleného stola pre rok 2017

V piatok 6. januára 2017 sa konal už 13. ročník turnaja o majstra Hnúšte v stolnom tenise. Do bojov na turnaji zasiahlo celkovo 63 hráčov. Súťaž prebiehala v štyroch kategóriách. Turnaj sa konal pod záštitou primátora mesta Hnúšte Mgr. Michala Bagačku. Pozrite si zhodnotenie turnaja textom aj vo fotografiách. V hlavnej kategórii – v kategórii registrovaných hráčov bojovalo o titul v dvojhre 30 stolných tenistov, ktorí boli v prvej fáze rozdelení do 8 skupín. Podľa umiestnenia v skupine sa určil kľúč na nasadenie do vyraďovacích bojov. Tam už postupovali iba víťazi, každé zaváhanie znamenalo koniec. V najlepšom svetle sa na turnaji predviedol hráč Mladosti Rimavská Sobota Tomáš Zelezník. Získal tak titul Majstra Hnúšte a putovný pohár na rok 2017. Najlepší z našich boli Miroslav Bračo a Július Legén, ktorí postúpili zo skupín, vyhrali v prvom vyraďovacom kole a obsadil konečné 9-15. miesto. Vo štvorhre registrovaných hráčov štartovalo 14 dvojíc a turnajový primát si vybojovala dvojica Tichý/Goljan (STK Tomášovce) pred dvojicou Počai/Vaculčiak a na treťom mieste skončili Janíček/Zelezník (všetci Mladosť Relax Rimavská Sobota). V kategórii neregistrovaných hráčov sa prezentovalo celkom 29 stolných tenistov. Dvojhra sa v kategórii neregistrovaných hráčov stala korisťou hráča Miroslava Barutiaka, ktorý vo finále porazil Igora Nosáľa. Tretí skončil Igor Bahleda (všetci z Utekáča). Vo štvorhre sa tešili z víťazstva „Hnúšťan“ Lukáš Koncz ktorý utvoril dvojicu s Igorom Nosálom z Utekáča. Druhí skončili Barutiak/Bahleda z Utekáča a tretí Faze-kaš/Várady z Lučenca. Vo štvorhre neregistrovaných hráčov sa predstavilo 13 párov. V kategórii detí vyhral Martin Zeman z Dlhej Lúky. V tejto kategórii sa predstavili žiaľ iba sám Adam. Účasť v tejto kategórii ma najviac mrzí a odráža nezáujem detí o šport nielen v Hnúšti, ale aj celom okolí. Aj tento rok ženy súťažili

samostatne. Do súťaže sa zaregistrovali 3 ženy. Všetky si však zahrali aj medzi mužmi. Nakoniec si zahrali vlastný turnaj. Vyhrala Anna Repková a stala sa tak najlepšie umiestnenou „Hnúšťankou“. Na ďalších miestach skončili Balciarová Gabriela z Hnúšte a Mericová Iveta z Lučenca. V tomto roku sme vyhlasovali aj novú kategóriu – „najlepší Hnúšťan“ medzi neregistrovanými. Po rovnakých výsledkoch (5-8. miesto) rozhodol vo vzájomnom zápase Lukáš Koncz, keď porazil Mariana Petroka. Teší nás zvyšujúci sa záujem a úroveň tohto turnaja najmä v kategórii registrovaných hráčov. Mrzí nás však najmä slabšia účasť domácich neregistrovaných hráčov, detí a žien. Veríme, že na budúci rok oslovíme viac domácich športovcov, ktorí si chcú zašportovať a chcú sa porovnať medzi sebou ale aj s bývalými aktívnymi hráčmi. Organizátormi majstrovstiev Hnúšte v stolnom tenise boli hráči domácej Iskry Bračo, Čipka, Filipiak a Remeň v spolupráci s Mestom Hnúšťa, primátorom mesta Hnúšťa Mgr. Michalom Bagačkom a Mestkou športovou halou. Ako tradične sa podávala novoročná kapustnica, ktorá všetkým veľmi chutila. Organizátori týmto ďakujú aj sponzorom – firmám a osobám z mesta Hnúšťa a okolia, ktorí do súťaže venovali ceny pre víťazov. Menovite ďakujeme primátorovi mesta Hnúšťa Michalovi Bagačkovi, Elene Košarníkovej – PROLOG K a ANTIK, Rastovi Kolesárovi – Prvá stavebná sporiteľňa a Espresso ELEKTRÁREŇ, Adrianovi Hanesovi – Pizzeria KAŠTIEĽ, Janke Kišovej – reštaurácia KOCKA, Ivane Pohorelskej – ORIFLAME, Dušan Kiš – Stavebniny, Tomáš Hlôška – Chemik, Slovenské biologické služby s.r.o., KABANOS PL, LIPTOVSKÁ MLIEKAREŇ, NIKÉ stávková kancelária,... Niektorí si však neželali byť ani menovaní ale ďakujeme aj im.

Ing. Juraj Remeň

VRCHOLNÉ DIELO OSTROVSKÉHO TVORBY PRICHÁDZA DO HNÚŠTE!

Slovenské komorné divadlo z Martina, bohaté na skúsenosti s inscenovaním ruskej klasiky, sa v Hnúšti predstaví divadelnou hrou LES!

Osoby a obsadenie:

GURMYŽSKÁ: Jana Ol'hová, AKSIUŠA: Zuzana Rohoňová,
MILONOV: František Výrostko, BODAJEV: Michal Gazdík,
VOSMIBRATOV: Ján Kožuch, PETER: Tomáš Tomkuljak,
BULANOV: Daniel Žulčák, KARP: Viliam Hriadel,
ULITA: Ľubomíra Krkošková, ŠTASTLIVCEV: Marek Geišberg,
NEŠTASTLIVCEV: Dano Heriban.

V sobotu 22. apríla 2017 o 18.00 hodine.
Vstupné: v predpredaji 13,-€, na mieste: 15,-€

Pohľad zo Štepovho vrchu priniesol Igor Holub

Hnúšťanský hlas

kultúrno-spoločenský
mesačník obyvateľov
Hnúšte a okolia

Vydáva Mesto Hnúšťa
Francisciho 74
981 01 Hnúšťa
IČO 00 318 744

Redakcia: MsKS
Rumunskej armády 195
981 01 Hnúšťa

Náklad 1000 ks
Telefón: 047/542 23 84
msks@hnusta.org
www.hnusta.sk
facebook:
Mestské kultúrne stredisko
v Hnúšti

Redakčná rada:
Zodpovedný redaktor:
Mgr. Diana Vojenčiaková
Technický redaktor:
Mgr. Martin Pliešovský
Členovia:
PhDr. Margita Féderová
Ing. Oľga Maciaková

Redakcia si vyhradzuje právo
upravovať príspevky.
Názory redakcie sa nemusia
zhodovať s názormi autorov
zverejnených príspevkov.
Redakcia nezodpovedá
za ich obsah.

Tlač: NIKARA
M. R. Štefánika 25
963 01 Krupina
ISSN 1339-0511
Registračné číslo MK SR:
EV 3819/09